

Szakmai beszámoló

A pályázat azt a célt tűzte ki, hogy a Tájmuzeumhoz kapcsolódó programok kialakítása révén a helyi közösség fiataljait bevonja a népi mesterségek és néphagyományok megőrzésébe. Az igényt az önkormányzat fogalmazta meg látva a múzeum sikeres működését, a körülötte szerveződő helyi civil összefogást. A faluban a kézművesség, szövés, zsendelykészítés, fafaragás hagyományai kihalóban vannak. A cél érdekében a hagyományok őrzésének gondolatát, illetve az ősi mesterségek tanulását és művelését szerettük volna megszerettetni a fiatalokkal.

Forrásszűke miatt a kezdeti ambiciózus tervet négy területre kellett leszűkíteni: a lányok számára szövést és hímzést, a fiúknak zsendelykészítést és faragást tanítottunk. Az eredeti elképzelés szerint e múzeumpedagógiai program célközössége a felső tagozatos gyermekek voltak.

A program minden várakozást felülmúlóan jól sikerült. Az oktatást 4 oktatóra bíztuk, két asszonyra, akik a szövésben és hímzésben járatosak, és két asztalos, illetve fafaragó mesterre. Az oktatók kiválasztása nagyon szerencsésnek bizonyult; mindannyian megtiszteltetésnek vették a feladatot, és ráadásul nagyon élvezték, hogy a gyermekek lelkesen csüggnek a tudásukon és ügyességükön. Így mindent beleadtak ebbe a tanításba, ami csak fokozta a gyermekek lelkesedését és tanulni vágyását. Ráadásul mindannyian rendelkeztek egy veleszületett pedagógiai érzékkel, aminek révén nem szegték kedvét az ügyetlenebbeknek, hanem inkább biztatták, dicsérték őket. Így olyan hangulatos órák alakultak ki mind a fiúk faragása, mind a lányok szövése és hímzése körül, hogy mindenki várja: lesz-e folytatása a programnak.

Az órákat az iskola utáni időben szerveztük, hetente 2 órás időtartammal. Szeptembertől az év végéig összesen 10 alkalommal jöttek össze. 22 gyermek jelentkezett, 17 leány és 5 fiú. Valamennyien hetedik-nyolcadik osztályosok. Először a leányok, majd a fiúk munkájának a bemutatása következik:

A lányok a szövőszékekkel az első alkalmakkor még rongyszőnyeg készítés segítségével ismerkedtek. Csak amikor már elég ügyesek voltak a szövőszék kezelésében, vágtak bele a nagy munkába: Szőttes készítését határozták el. Ehhez az egyik ősi kászoni motívumot választották, és előkerültek ősi gyapjúfonal festési receptek is: egyetlen szín sem szintetikus festékkel készült.

A gyermekek a múzeumban lévő több mint 100 éves, de kiváló állapotban lévő szövőszéken tanultak, és ahogy hűvösebbé vált az idő, és a helység túl hideg lett volna, az egyik mesterember a faluban

meghallotta ezt, és hozott egy vaskályhát, amiben azontúl minden szövő és hímző órán vígan pattogott a tű – többé nem fázott senki. Gyorsan tanultak a lányok, és egyre ügyesednek. Juci néni, amint a képen is látható, magyaráz, megmutat, és közben mesél, mesél, amit a gyerekek legalább olyan élvezettel hallgatnak.

Aki éppen nem a szövőszéknél dolgozik, az a hímző asztalhoz ül. Terike vezetésével hímeznek. Amit készítenek: egy abrosz (több részből összevarrva) és két falvédő. A mintát a múzeum régi darabjairól vették. A szőttes padtakaró, és a terítők is a múzeum számára készülnek, már jó előre kinézték, hol lesz a helyük.

A program ugyan 2012. december 31-én lezárult, de a munkák nem készültek el. Viszont a tanárok és gyerekek egyöntetűen azt határozták, hogy **folytatják a munkát/tanulást addig, amíg a szőttes és a terítők el nem készülnek.** És mindenki várja: lesz e jövőre is hasonló program.

Készül a terítő.

A fonalgombolyítás is a régi módon, a múzeum eszközeivel történik.

A fiúk is a múzeumnál kezdtek dolgozni az első alkalmakkor, a pajtában kialakított műhelyben. Azonban a hideg miatt úgy határoztak, hogy a folytatásnak alkalmasabb helyszín az egyik mester, Mihálcz Tamás (Tami bácsi) műhelye. A mesterek először is a gyerekekkel közösen elkészítették a múzeumban található faragószék három másolatát (az egyik kisebb méretben, kisebb gyermekek használatára).

Azután sikerült zsendely (kászonián: zsendely) készítéséhez alkalmas fát találni. Ez nem is olyan könnyű feladat; csomómentes és sűrű szálú fenyőre van szükség. A gyermekek azután nekiláttak a hasításnak (kászonián: zsendelypattintásnak), és az elkészült zsendelyek hornyolásának.

Eddig már elkészült 200 körüli zsendely, a múzeum később esedékes újrafedéséhez. A gyermekek most fogtak a faragáshoz – a múzeum fanyergének másolatát fogják elkészíteni. Itt is az a helyzet, hogy a program a pénzügyi lezárás (2012. december 31.) után is **folytatódik addig, amíg a megkezdett munkák be nem fejeződnek**. A fiúk is nagyon várják, hogy lesz-e hasonló jövő évben.

Végül el kell mondani, hogy a tervezett programon túlmutató jelentősége kezd kibontakozni a programnak. A múzeumot azelőtt soha nem látott élet járja át; a gyermekek oda kicsit haza kezdenek járni. Azután adventben énekeket is tanultak munka közben – akárcsak azelőtt a fonóban – és az egyik egyesületi tag kezdeményezésére a gyermekek kis karácsonyi műsort is összeállítottak és adták elő a tanároknak, amire a program különböző segítőt (az iskolaigazgatót, a polgármestert és kultúr-igazgatót) is meghívták. Szóval mindezen okokból a program igen-igen pozitív kicsengéssel zárult.

A gyermekek és tanárok a karácsonyi műsor alkalmával.

A programot jelentő tevékenységek a következőképpen kapcsolódnak a bizonylatokhoz:

1. A négy tanár a befektetett időért és energiáért a Mereklye Egyesülettel kötött Megbízási Munkaszerződés értelmében munkadíjban részesült, melynek adóvonzatát az Egyesület a Román Államnak befizette. Ezt a szerződésnek megfelelően a C.2.7 soron számoltuk el, bár az oktatók nem vállalkozók, hanem munkavállalók voltak.
2. A munkához szükséges alapanyagokat (faanyag, gyapjú, gyolcs) az Egyesület megvásárolta, és ezt számlával igazolja.
3. A Mereklye Egyesület fenntartási költségeinek egy részét (könyvelési díj, irodaszerek) fedezte a pályázatból. A könyvelés munkaszerződés alapján történt (mellékelve), és az irodaszerek számláit is csatoltuk.

Kommunikáció és B.G.A. logó

A programot és a Bethlen Gábor Alap támogatását ünnepélyes keretek közt hoztuk nyilvánosságra a 2012-es Kászoni Szüreti Bál megnyitóján. A nyertes pályázatok a Múzeum (egyelőre még csak készülő) honlapján is fel lesznek tüntetve a **B.G.A logójának kiemelésével**. Végül, tudomásunk szerint készül egy újságcikk is a programról az egyik Csíki napilapban. Ennek másolatát megjelenése után csatoljuk.

Kászontalíz, 2013. január 27.

ADDENDUM: A HARGITA NÉPE napilapban 2013. február 8-án jelent meg fényképes beszámoló a programról, mely kiemelte a Bethlen Gábor Alap támogatását.

Budapest, 2013. február 10.